

3. Анатолій Мельничук, Павло Остапенко. ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ВЛАДИ: реформа №1 [аналітичні записки]. – К.: ЦОП «Глобус» ФОП Кравченко Я.О. – 2016. – 35 с.

ТРАНСКОРДОННИЙ ЕФЕКТ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ПРИКОРДОННИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Полівода К.І., аспірант

Ключник А.В., д-р екон. наук, професор

Миколаївський національний аграрний університет

Україна, маючи найдовший у Європі кордон (19 із 25 регіонів України є прикордонними), спільні кордони з країнами ЄС на заході та з Росією і Білоруссю на сході, володіє значним досвідом із організації міжнародних відносин. Тому питання прикордонних територій, які внаслідок географічних та соціально-економічних особливостей є специфічними адміністративно-територіальними одиницями, дуже важливе для вивчення, оскільки потенціал саме прикордонних територій в Україні реалізується неповністю [1].

Прикордонні регіони мають особливе значення та статус, оскільки можуть здійснювати як стимулюючий так і дестимулюючий, стримуючий ефект на процес транскордонного співробітництва [2].

Як приклад, країни Європейського Союзу активно використовують потенціал міжнародного регіонального співробітництва з метою вирівнювання умов соціально-економічного розвитку територій з різними природно-економічними, географічними та історичними особливостями чи ресурсним потенціалом. Їх розташування на межі двох (а інколи і більше) соціально-культурних та економічних систем, створює додаткові переваги у міжнародній спеціалізації, тому найчастіше пільгові умови для іноземних інвестицій та активізації інтеграційних процесів створюються саме для прикордонних регіонів та територій з відносно несприятливим природнім середовищем [3; 4].

Важливо розуміти, що соціально-економічні комплекси прикордонних регіонів України, Росії, Білорусії і Молдови ще не так давно були складовими частинами єдиного народногосподарського комплексу однієї держави, що не може не враховуватися під час розробки регіональних стратегій розвитку прикордонних областей України, а також при визначенні концептуальних засад політики щодо регіонального розвитку України загалом [5].

Тому важливо провести аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища, яке впливає на появу транскордонного ефекту співробітництва, його поширення та впливу на соціально-економічний розвиток прикордонного регіону. Для цього важливо розробити SWOT-аналіз прикордонних регіонів з врахуванням сильних та слабких сторін, загроз та можливостей.

На основі SWOT-аналізу ми пропонуємо застосувати решітку «спростити – знизити – підвищити – створити» [6, с. 59]. Така решітка дозволяє розробити модель чотирьох дій, що спонукає регіони задати не лише чотири основні питання для їх розвитку, але і прийняти по всіх чотирьох напрямках конкретні кроки щодо їх співробітництва.

<p style="text-align: center;">СПРОСТИТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Транскордонний ефект близькості до кордону з сусідніми державами (введення безвізового режиму) 	<p style="text-align: center;">ЗНИЗИТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - транскордонний ефект вразливості у випадку загострення взаємовідносин із сусідньою державою. - транскордонний ефект від впливу сусідніх держав на менталітет населення, їх орієнтири.
<p style="text-align: center;">ПІДВИЩИТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - конкурентоспроможність прикордонних регіонів - можливість розширення ринків збуту - транскордонний ефекти реалізації грантових програм та проектів - стратегічний моніторинг транскордонного ефекту співробітництва прикордонних регіонів 	<p style="text-align: center;">СТВОРИТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - цільовий вплив транскордонного ефекту на соціально-економічний розвиток прикордонних регіонів; - включення транскордонного ефекту до стратегії співробітництва прикордонних регіонів; - транскордонну безпеку;

Рисунок 1 – Решітка «спростити – знизити – підвищити – створити»

Таким чином, у ході проведеного аналізу, доводимо важливість включення транскордонного ефекту до стратегії співробітництва прикордонного регіону. Адже геополітична і економічна ситуація України, що

змінюється, спричиняє, що транскордонний ефект співпраці стає джерелом нових викликів.

Тому оцінка транскордонного ефекту співробітництва прикордонних регіонів країни повинна враховувати використання стратегічного підходу та моніторингу, щоб забезпечити його цільовий вплив на соціально-економічний розвиток прикордонного регіону. У цьому випадку можна досягнути значного транскордонного ефекту використанням наявного економічного, соціального, екологічного та науково-технологічного потенціалу і при активізації процесів співпраці досягти нарощення транскордонного ефекту прикордонних регіонів.

Інформаційні джерела:

1. Фролов, С.М. Бюджетний менеджмент прикордонних територій (теорія і практика) [Текст]: навч. посіб. / С.М. Фролов, І.Д. Складар. – Суми: СумДУ, 2012. – 340 с.
2. Левчук, В. Ю. Транскордонний ефект співробітництва прикордонних регіонів : дис. канд. екон. наук : 08.00.05 / Левчук Вікторія Юріївна; ЛНТУ. – Л., 2016. – 295 с.
3. Лізанець М. В. Прикордонний регіон в системі зовнішньоекономічних відносин в умовах європейських інтеграційних процесів (на прикладі Закарпатської області) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.05 / Лізанець М. В. – Ужгород, 2008. – 20 с.
4. Левчук В. Ю. Поширення транскордонного ефекту співробітництва прикордонних регіонів // Тези II міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Актуальні проблеми менеджменту в умовах інноваційного розвитку економіки». – С. 117–119.
5. Студенніков І. Транскордонне співробітництво та його місце в регіональному розвитку [Електронний ресурс] // Регіональна політика в країнах Європи: Уроки для України. За ред. С. Максименка. – 2000. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.crs.org.ua/data/transkord.doc>.
6. Чан К. Стратегія блакитного океану / К. Чан, М. Рене. – Москва : НІРРО – перевод и издание на русском языке, 2005. – 125 с.